

NYTT FORSKNINGSCENTER

Av Christer Westerdahl.

Danmarks nyinrättade grundforskningsfond har vid sin första utdelning i maj 1993 (totalt ca 200 milj kr) tilldelat det planerade "marinarkeologiska forskningscentrum i Roskilde" ca 40 milj kr på fem år (1993-97). Det rörsig alltså om rena forskningsmedel.

Frågan är, om marinarkeologin i något land någonsin har fått ett sådant erkännande (ganska säkert inte). Traditionellt utgörs ju våra anslag av projektinriktade arbeten, enskilda skeppsvrak o dyl. I detta fall var marinarkeologin det enda av alla arkeologiska projekt som lyckades. Då skall man minnas att det skedde i konkurrens med några av de mest välrenommerade och bäst internationellt kända av de planerade projekten i arkeologins födelseland, t ex bebyggelsearkeologiska eller arktiska, med permafrostens speciella möjligheter (Grönland). En internationell arkeologisk panel har bedömt dessa olika projekts potential. Det var för övrigt bara 3 andra humanistiska projekt som fick pengar. De övriga 19 är naturvetenskapliga eller samhällsvetenskapliga. Som en ytterligare lök på laxen

blev marinarkeologin ett av tre projekt som presenterades vid mediakonferensen. Självfallet gjordes detta av projektets outtröttlige portalfigur och centrals ledare, Ole Cumlin-Pedersen. För honom måste det vara en källa till stor tillfredsställelse att efter (och i stor utsträckning genom) Skuldelevutgrävningens logiska fullföljande genom 30 år få göra marinarkeologin till en vetenskap på högsta internationella nivå.

Detta betyder att våra tre planerade huvudblock får fullföljas, 1) de maritima aspekterna på arkeologin, 2) vattenfarkosternas arkeologi och 3) utvecklandet av metoder och redskap.

Den första avdelningen omfattar flera fält. Det mångskiktade maritima kulturlandskapet täcks av Atlas över Fyn, ett tvärfackligt pilotprojekt. Vidare söks genom sondering bronsålderns hamnar och farkoster, medeltida hamnar och skepp, farledspärrar, ledungen samt ett ikonografiskt/symboliskt projekt kring skepp (där under-teknad direkt medverkar).

De flesta delprojekt i den andra

avdelningen är enskilda klassiska radikalt ny forskningssituation, som Hedeby, Skuldelev, Hjortspring, Nydam, Ladby, några nya som Gedesby och Lynaes, varvs(?)fyndet från Fribrödre på Falster, övergripande ämnen som de danska koggfynden och lokala fartygstraditioner i senare tid (skuttrafik på Skagerack/Kattegat). Här ingår även dendroanalyser, järnaglar, rep och segel.

I den tredje och sista tas upp datorbaserade modeller, undervattens-teknik, wetlandteknik, dokumentation, skeppsteknologi och träkonservering.

Det känns som en förmån att få vara med i det unika lagarbete som sedan länge har utvecklats i Roskilde. Det har länge varit den mest inspirerande och kvalitetsmättade miljön i Skandinavien, men nu har forskningen fått sin definitiva plats. En öppen attityd intas även till nya strömningar i arkeologin, där marinarkeologin nu intar en likaberättigad position, vidsidan av huvudlinjen. Min egen roll i projektet är handledarens, och jag kommer själv att arbeta med undervisning och handledning på universitetsnivå.